

svojega življenja in iz svojih mnogih izkušenj! Ne da bi se bil jaz tega zavedal, je na ta način vzgojno vplival na moje še mlado življenje. Vzrastel še v dobi pred narodnim prebujenjem je bil v narodnem oziru bolj indiferenten. A srce mu je gorlo bilo za narod, med katerim je deloval. Mojega narodnega navdušenja ni nikdar — kalil, a če so mi tuintam drugi predbovali narodno prenapetost, on ni storil tega nikdar.

Pokojnik je služboval še pod Slomškom. Zanimalo bo Vas, dragi tovariši in tovarišice, da je dal Slomšek rokopis svojega »Blažeta in Nežice« za natisek Supaneku prepisati. Sploh mu je bil Slomšek kot dobremu učitelju naklonjen. Pri podelitvi neke službe mu je Supanek skromno omenil, da znabiti bi ta služba ne bila zanj, ker ni ravno najboljši pevec in organist. A Slomšek ga je zavrnil: »Ne potrebujem dobrih organistov, ampak potrebujem dobrih učiteljev«.

In Supanek je bil v resnici izvrsten učitelj. Malokateri učitelj stare šole se je tako izpopolnil in tako uživel v napredni duhi novodobne šole nego on. V letih sedemdesetih so učitelji laškega okraja uvedli skupne hospitacije na posameznih šolah. Prišli so hospitirati tudi v Loko. Od skromne enorazrednice Supanekove niso dosti pričakovali. A kako so bili iznenađeni! »Da je Supanek tako izvrsten šolnik, pa nismo mislili«, so si šepetali na uho. In že takrat so bile v laškem okraju znamenite pedagoške kapacitete, kakor Gabršek, Kropelj, Valentinič i. dr.

Da je bil izboren učitelj in takten šolski voditelj, sem imel priliko opazovati tudi jaz. Učil me je vestnosti in točnosti ter, kako bi se izrazil, učiteljskega humorja, a ne z besedami, ampak z zgledom. V poletnem času je bil že ob šestih v razredu. Kaj je delal? Kdor se je ozrl na okno njegovega razreda, je zagledal lonček pri lončku z najlepšimi cveticami, ki jih je skrbno zalivala njegova roka. Potem se je pa vsedel k šolski mizi ter spisaval uradna pisma, ki jih je opravil vse jutraj, nikoli po šoli.

Po šoli je prišla na vrsto njegova ljuba »fajla«, ki mu jo je njegova prijazna žena navadno že natlačeno prinesla naspoti. Kakor dete po »cuceljnu« je segel po njej in je ni izpustil do večera. »Fajla« mu je ostala zvesta ljubica do groba. Ko je ležal na smrtni postelji, jo je odložil v roko ljube mu sinahe rekoč: »Na! — Zda pa ne bom več kadil«. Nagnil je glavo in izdihnil za večno.

V družbi je bil kaj prijeten; nikoli ni bil čemern, ampak bil je vedno ljubezljiv in šegav. Dobrohotnost mu je odsevala iz njegovih lepih sinjih oči.

Visok praznik smo imeli pri njem vsako leto na Jožefovo. Takrat je prihajal domov očetov ljubljenec, sin Pepi ter smo praznovali dvojni god. Na mizo je prišel tudi kapun, pa ne razrezan, ampak po stari patrijarhalni šegi cel in na lešenem okrožniku. Dostojanstveno in z redko spretnostjo ga je trančiral papa, midva s Pepijem sva pa poželjivo zraven gledala in požirala slino. Ob iskrenem razgovoru je dvignil čašo, rekoč: »In zopet bom imel en god manj. Pa kolikor jih je manj, toliko pristočno jih praznujmo!«

Narodil se je doli ob Sotli pri Sv. Emi, kjer mu je bil oče učitelj. Če se ne motim, mu je bil stari oče tudi učitelj; sin Pepi je šolski nadzornik, dve njegovi vnukinji sta bili učiteljici, dve sta učiteljici še danes, vnuk Rudi, ki se nahaja sedaj v ruskem

ujetništvu, je učitelj, njegova pravnukinja in pravnuki ostanejo gotovo tudi zvesti učiteljskemu stanu. Tedaj so Supaneki in Zupaneki učiteljska rodovina že od početka ljudske šole. Bog ohrani to učiteljsko rodovino še mnogo stoletij!

Leta 1834, tako mi je pripovedoval, je bil pri birmi. Strašna suša je bila tisto leto. Ko so šli od birmice, je moral stopati čez široke razpoke osušene zemlje.

Spominjal se je še tudi dobro na prekrasno vinsko kapljico, ki je zrasla tisto leto.

Ni mi natančno znano, katera službena mesta je imel. Eno izmed prvih, če ne prvo, je imel okoli l. 1848. v Špitaliču poleg zgodovinskega Žičkega samostana, kjer si je sam. Kosček govedine, na juhi pa krompir, to mu je bil obed skozi leto in dan. Kadar mu je bil dolg čas, je pa poletel čez Konjiško goro v Konjice na »izprehod«.

Pozneje je služboval v Lavantski dolini blizu St. Andraža. Tam si je izvolil svojo zakonsko družico. Loški župnik mi je pripovedoval: »Poznal sem ju, ko sta bila se mlada poročena. To je bil krasen parček: ona temnolasa in temnooka, on pa plavalas in sinjeok, oba živahna in polna — življenja«.

Iz Lavantske doline ga je osoda zanesla preko cele škočije doli za Savo, na Videm. Odtod je prišel na Dol, kjer že mnogo let deluje tovariš Gnuš, z Dola pa v Loko.

Leta 1893. sem se jaz poslovil od njega ter odšel v hrbe, on je šel pa čez par let v pokoj v Celje. Za njegovo zvesto 40letno službovanje mu je bila podeljena častna kolajna, za izvrstno službovanje pa srebrni zaslužni križec s krono.

Ko mu je umrla žena, se je preselil k svojemu sinu, šolskemu nadzorniku.

V družbi ljubljene mu sina in postrežljive mu sinahe, v krogu njegovih vnukov in pravnukov so mu polagoma ugašali in ugasnili dnevi visoke starosti.

Harmoničen konec harmoničnega življenja. Franc Brinar.

† Avgust Jensko.

Vseh razočaranj rešen si sedaj,
Pač boljše je za tebe, da si šel! ...
Aškerc.

Usmiljena smrt je za večno zatisnila dne 31. marca t. l. izmučene oči enemu našemu najboljšemu tovarišu — Avgustu Jensko-tu, učitelju na Bledu.

Pokojnik se je rodil 19. januarja leta 1878 v Belipeči na Gorenjskem kot sin gozdarja. In menda se je tu v skrbnem očetovem varstvu in pod očetovim vzgojnim vplivom navzel one ljubezni do večnolepe narave, ki jo je gojil v svojem razočaranju bogatem — a žalibog prerano končanem življenju. Po maturi, ki jo je dovršil na ljubljanskem učiteljskem l. 1898 je nastopil svojo prvo službo v Kamniku, kjer je ostal pa le pol leta. Tudi v Nevljah, kjer je služboval dve leti, se ni mogel udomačiti, kajti čutil je menda v sebi tisti prečudoviti S. Gregorčičev nagon

»nazaj, nazaj — v planinski raj«.

Leta 1901 je bil stalno nameščen in sicer je na-to nastopil službo v prijaznem dolenskem kraju Smartno pri Litiji. A tudi tu je ostal samo dve leti, dasi so ga

moško vlogo-meniha ženska. Spominjam se, da je na nekem koncertu pel znani tenorist Vilharjevo »Nezakonska mati«. Ker je zraven še obraz rezal, so se ljudje posmehovali, ker so vedeli, da moški občutkov nezakonske matere ne bi mogel izraziti! — Za drugi nastop si je gosp. Peršlova izvolila prekrasno Rihard Straussovo »Ljubav« in jo zapela ljubezljivo, prelepo. Kaj podobnega si še želimo! Druga solistinja je bila g. Cilka Otahalova, tudi znanka iz nekdanjih gledaliških sezon, dobra koloraturka. Izkazala se je kot taka tudi sinoči. Kakšen Meyerbeerov »Ples senc« peti, ni lahka reč. V višini ji g. Otahalovi postal glas nekoliko rezek in kričeč, izvrstne tehnike pa ne morem prehvaliti. Z g. Peršlovo sta nam zapeli potem še dva ljubka »Dvočlankova dvospelva« in nek češki valček, manj pomembno skladbo kot kak dober nameček.

Vse solotočke je spremljala na klavirju g. Peršlova, ne v posebno zadovoljnost poslušalcev. Morda je bil kriv tega tudi instrument.

Posebno zanimanje je vzbudil nastop moškega zbora, ki ga je g. Pahor sestavil iz večine dobril in znanih pevcev prvih ljubljanskih pevskih društev. Za

šmarčanje prav zelo vzljubili in tudi sam se jih je prav pogostoma spominjal kot ljudi za šolo in učiteljstvo vnete.

1. marca 1903. se mu je pa izpolnilo tako željno pričakovano upanje, da je dobil službo na štirirazrednici na Bledu. Kraj »kinč nebeški Kranjske zemlje«, se mu je dopadal tako, da ga ne bi bil zamenjal za vse bogastvo sveta. Srečnega se je čutil tu, ker je imel najlepšo priliko spopolnjevati se v oni stroki, ki jo je pridobil pri svojem očetu že kot otrok, v spoznavanju naših večnolepih gorskih velikánov, ki stoje sedaj kot nepremagljiv zid proti našim sovragom.

Pokojnik je živel pač le za šolo in za naravo, v prvi vrsti turistiko. V ospredje se ni nikdar silil; ostal je pa do svoje prerane smrti zvest, nevpogljiv pristaš naprednega učiteljstva, v prid katerega je zastavil vselej in povsod svojo moško besedo, ne oziraje se na levo ali desno, ne navzdol in ne navzgor.

V šoli je pokojnik dosegal vedno prav lepe vspehe, tako v ljudski kakor tudi v obrtno nadaljevalni; tu je imel tudi izpit iz risarske stroke in sicer ga je napravil v tečajih 1906 in 1907. — S pokojnim okr. šol. nadzornikom Janežičem sta si bila prav dobra prijatelja, kajti le-ta strokovnjak v pravem pomenu besede je pač pre-dobro znal, da je pokojni Jensko kritičnega očesa zasledoval pestri tok časa na pedagoškem polju in da sta se včasih prav pošteno pomenila o najnovejših pojavih na šol. polju — posebno kar se tiče učenja nemščine na ljudskih šolah. Seveda, pokojni Janežič se pa tudi ni nikdar postavil na ono komodno, edino rešilno stališče za omejene duhove, ki gospoduje dandanes na Kranjskem, češ, molči, če ne te spravim v disciplinarno preiskavo; temveč mož je stal vedno na tem, da se človek tudi od najslabšega učitelja nekaj navadi.

Idealni Jensko se je tudi prav rad in vedno udeleževal vseh naših zborovanj, bodisi okraj. učit. društva kakor tudi »zaveznih«. In kako prijetno se je dalo z njim debatirati v vseh panogah človeškega znanja, bil je na vseh poljanah doma. Takoj na prvi mah si lahko spoznal, da mož veliko bere in da občuje v najboljših društvenih krogih in za-to je bil tudi povsod dobro došel in jako zabaven družabnik.

Z dušo in telesom se je zapisal pokojni Jensko turistiki. Poznal je naše gorenjske planine prav dobro in zaradi tega je bil tudi več let odbornik »Podružnice slov. plan. društva v Radovljici«. Posebno priljubljen kot turist vodnik je bil češkim turistom, ki so prihajali vsako leto na Bled, od koder so prirejali večje ali manjše izlete po gorenjskih planinah. Naš oče Triglav ga bo gotovo tudi pogrešal, ker v prejšnjih letih, dokler se ga ni še lotila težka in huda bolezen, kostna jetika, ga je skoro vsako leto obiskal.

In sedaj pa počivaš dragi, nepozabni tovariš sredi širnega ljubljanskega polja. Pač Ti je bila usoda še na smrtni postelji tako kruta, da ne moreš počivati v vznožju svojih ljubljensk, svojih planin. Pač si nisem mislil dragi, da Ti bom moral tako hitro pisati posmrtnico, vsaj sva se še meseca novembra pret. leta tako živo razgovarjala o načrtih slov. plan. društva kakor tudi o bodočnosti slovenskega šolstva in učiteljstva. Pač si tožil, da Te zopet napada stara bolezen, a dajal sem Ti upanje, pač upajoč na Tvojo krepko telesno konstitucijo, da Ti pomlad povrne zdravje.

študiranje, natančno namreč, gotovo ni imel za filno, dinamiško niansirano prednašanje dovolj časa na razpolago, vendar je pa glasovno neenako razdeljen 14 mož broječi zbor nastopil sigurne in hvalevredno. Prednašal je 9 narodnih pesmi in šopek 6 vojaških narodnih pesmi. Veliko vrednost pripisujem naši narodni pesmi. Temvečjo baš sedaj, ko je v Ljubljani toliko tučev, ki je sploh ne poznajo. Mnenja sem pa, da narod svojih pesmi, tako kot so jih prednašali sinoči, nikoli ne poje. Vse pesmi so bile tako strašno razsekane, (o Sajovčev bič, kje si?) in razdeljene, da so se tudi lajikom zdele nenaravno pete. Naša narodna pesem ljubavi zavlačene, dolge akorde, nikdar pa — razven pri poskončnicah — odsekane in raztrgane besede. Prelepa koroška »Mojja kosa« je včeraj izgubila vse na veljavni in lepoti. G. Pahor je pesmice harmoniziral z malimi izjemami preprosto. Mesto v pesmi »Kaj pa ti pobič«: pa plavat ne znaš je več kot za lase privlečeno in prisiljeno.

Šopek 6 vojaških narodnih pesmi, fantovsko, korajžno zapetih je učinkoval izvrstno in je bil vidno všeč vsem poslušalcem. Vse pesmice je občinstvo sprejelo z glasno pohvalo in dolgim ploskanjem, tako da se je za stvar idealno nav-

žaljučemu očetu kakor tudi osamelima sestrama pa bodi v tolažilo, da ostane pokojni Avgust v trajnem spominu vsega onega učiteljstva, ki je poznalo pokojnika kot uzor — poštenjaka.

Počivaj v miru!

J. Sega.

Srednješolske vesti.

Srednješolske vesti.

Dne 14. t. m. je umrl v Ljubljani po kratki bolezniravnatelj c. kr. II. državne gimnazije v Ljubljani gosp. Anton Štriftof. Pokojnik je služboval na gimnazijah v Kranju in v Ljubljani. Bil je več let predsednik Glasbene Matice.

Iz naše organizacije.

Štajersko.

Gornjegrajsko učiteljsko društvo zboruje dne 3. maja t. l. ob 10. uri v šoli v Gornjem gradu po sledečem vzporedju: 1. dopisi; 2. predavanje tovariša Bizjaka: O praktični kurjereji; 3. volitev novega odbora; 4. slučajnosti. K polnoštevni vdeležbi vabi predsednik Kelc.

Pripomnja: Vsak vdeleženec naj prinese hrano s seboj.

Kranjske vesti.

— Iz c. kr. mestnega šolskega sveta. O redni seji c. kr. mestnega šolskega sveta ljubljanskega, ki se je vršila v torek, dne 27. marca 1917, nam je došlo sledeče poročilo. Potem, ko otvoril predsednik sejo in proglasi njeno sklepčnost, oglašil zapisnikar kurencije iz predsedstva in pove, kako so bile rešene, kar se vzame na znanje. Odobri se zapisnik zadnje seje, z dne 20. februarja 1917. Pripoznajo se petletnice, in sicer: učitelju Alojziju Novaku, tretja, učiteljema Karlu Widru in Vendelinu Sadarju, peta, nadučitelju Janku Nep. Jegliču in katehetu Janezu Smrekarju, šesta, učitelju Vilku Maziju prva, učiteljici Mariji Palme druga in učitelju Antonu Smerdelju četrta. Sklene se c. kr. dež. šolskemu svetu priporočati, da všteje učiteljici Mariji Jegličevi opravilno dobo v dnevnem zavetišču v učiteljsko službeno dobo. Isto se ima zgoditi z učiteljico Ano Likozarjevo, ko bo njena prošnja za odpravo godna. Bistveni podatki iz letnega glavnega poročila o stanju ljudskega šolstva koncem l. 1916, ki se je predložil c. kr. deželnemu šolskemu svetu, se vzame na znanje. Razpravlja in sklene se o nekem disciplinarnem slučaju. Za provizorno učiteljico na mestni nemški dekliški šoli po Lei Levčevi, sedaj c. kr. vadn. učiteljici v Ljubljani se imenuje izprašana učiteljica Marija Smoličeva, sedaj suplentka ravnateljice. Za suplentko po izstopitvi Aleksii Lindtnerjevi, kateri se votira pismena zahvala, se pa predlaga izprašana učiteljica „doslej brezplačna suplentka Marta Čretnikova, na ravno tej šoli. Deželni odbor je nujno naprositi, da dovoli subsidično podporo vsem onim brezplačnim suplentkam in poizkusnim kandidatkam, ki je doslej še nimajo, ki bodo zanje prosile. Učitelju Jurju Režeku se izreče kot zastopniku c. kr. mestnega šolskega sveta

dušeni g. pevovodja in harmonizator o-petovano moral za priznanje zahvaljevati. Želim zboru, da vztraja in nas na prihodnjem nastopu razveseli z novimi, lepimi skladbami! Hvaležen mu bo za to vsakdo!

Po koncertnem delu se je pokazala bela stena in začel se je kinematograf, vsled potrebe ali brez nje, kdo ve... Jaz si svoje mislim! — Konec večera je tvorila enodejanka »Maska satana« iz peresa Pavla Czinnerja. Nastopili so g. Zvonarjeva, gg. Skrbinšek, Danilo, Juvan in Gorski. Sodbo o duhoviti, kratki igrici prepuščam drugim. Trdim pa lahko, da sta bila zlasti g. Zvonarjeva in g. Skrbinšek izvrstna. Slednji je imel težko vlogo, v kateri je prekosil samega sebe. Bil je še popolnejši kot nekaj v Molnarovi igri »Vrage«.

Splošno je ves večer napravil dober vtis. Izvajanje so precej motili prepozno došli poslušalci in tudi biljeterji. Naj se v bodoče med nastopom prav nikogar ne pusti v avditorij. Umestno bi pa tudi bilo, da se začetek delov in konec pavz z zvoncem naznani občinstvu, da pravočasno zasede svoje prostore! In pa: ne predolgih vzporedov!

Zorko Prelovec.

v solninski komisiji za mnogoletno trudoljubivo in smotreno sodelovanje v tej komisiji pismena zahvala, združena s prošnjo, da ondi c. kr. mestni šolski svet zastopa še zanaprej. Reši se še neka interna zadeva in potem se seja zaključi.

—r— **Iz ljudskošolske službe.** Julija Maričeva je nameščena za suplentinjo v Starem trgu pri Ložu, Ljudmila Korošičeva na Bledu, Helena Črnetova v Smedniku; Ivana Zupanova je nameščena za začasno učiteljico v Mostah pri Ljubljani; Marta Čretnikova je imenovana za suplentinjo na osemrazredni nemški mestni dekliški ljudski šoli v Ljubljani; c. kr. deželni šolski svet za Kranjsko je dovolil v sporazumu z deželnim odborom kranjskim ustanovitev vsoprednega razreda k I. razredu na ljudski šoli v Suhorju; Ivana Deklevova je nameščena za suplentinjo v Sorji, Amalija Kredarjeva pa na Drenovem griču.

—r— **Slovenski Narod piše:** Povišanje vojnih doklad za učiteljstvo. Deželni odbor je sklenil, da se povišajo z ozirom na naraščajočo draginjo za leto 1917 samskemu učiteljstvu vojne doklade za 40%, oženjenim in njih rodbinam pa za 50%. To pa, žal, ni na Kranjskem, ampak na Koroškem.

—r— **Na c. kr. obrtni šoli v Ljubljani** pogodbeno nastavljeni učiteljci Ana Schmiedtova in Klementina Hrovatinova sta imenovani za učiteljci v X. činovnem razredu na tej šoli.

—r— **Dne 14. aprila t. l. je umrl v Ljubljani tovariš Miklavž Stanonik** nadučitelj v p. Služboval je po Dolenjskem, več let v Smartnu pri Kranju, nazadnje v Selcah nad Škofjo Loko. Bil je tudi zastopnik učiteljstva v c. kr. okrajnem šolskem svetu v Kranju. Počivaj v miru!

Štajerske vesti.

† JOSIP SUPANEK st.

Dne 4. aprila t. l. je umrl v Celju pri svojem sinu šolskem ravnatelju in okrajnem šolskem nadzorniku nadučitelj v p. tovariš Josip Supanek v visoki starosti 91 let. Služil je nad 40 let, naposled kot nadučitelj v Loki pri Zidanem mostu, ter je bil odlikovan s srebrnim zasluznim križcem s krono. Pokojni Supanek je bil blag značaj, izboren učitelj in ljubezniv tovariš. Vrlemu možu blag spomin!

—s— **Odlikovani učiteljski sinovi.** — Sin tovariša S. Megliča, nadučitelja v p. na Vranskem, Mirko Meglič, tajnik posojilnice v Celju, poročnik v r., je odlikovan z zlatim zasl. križcem na traku hrabr. kolajne. — Sin nadučit. K. Pestevška v Slivnici pri Mariboru, Karel Pestevšek, stotnik-avditor, je dobil Signum laudis. — Isto odlikovanje se je podelilo dr. Franju Žiharju, nadporočniku-avditorju v r., sinu upok. nadučit. v Vurbergu, F. Žiharja.

—s— **Odlikovanji.** — Signum laudis sta prejela: Učitelj na Vranskem Riko Pestevšek, poročnik v r. pri 26. pp., ter Alojzij Malenšek, okr. pom. učitelj v Konjicah, poročnik v r.

—s— **Povišanje.** — Okrajni pomožni učitelj v Konjicah, Alojzij Malenšek, praporščak pri 26. črnovojski pp., je postal poročnik.

—s— **»Učit. šematizem 1917«** (Standesausweis) je došel ob velikonočnih dneh v roke odjemalcev. — Sestavljen je v povsem nemškem besedilu ter prinaša vse odrazne stvari, tikajoče se štaj. učiteljstva dokaj natančno in pregledno.

—s— **»Blätter für Armenwesen und Jugendfürsorge«.** — Tako slove list, ki izhaja letno v 10. številkah v Gradcu ter stane 3 K. Ta list prinaša izvrstne razprave in je gotovo eden najizbornejših svoje stroke. Urednik mu je c. kr. mestni šolski nadzornik, ces. svetnik Jos. Göri.

—s— **Graški ogrevalnici** (Wärmestuben), kjer dobivajo najrevnejši sloji ob hudi zimi jestvin in drugih potrebščin, sta imeli ob zimski sezoni 1916—17 dohodkov (milodarov) 55.693 K 50 h, a troškov 22.523 K 48 h. — V napominanem času se je v teh ogrevalnicah med ubožce porazdelilo 81.917 porcij juhe in 80.061 porcij kruha. Ob posebnih praznikih pa so dobivali še kaj boljše. Razven tega se je reveže še obdarilo z različnimi oblačili, obivalom in perilom. — Priporočljivo tudi drugod!

—s— **Pregled ljudskega šolstva in učiteljstva na Štajerskem s 1. jan. l. 1917.** Za ta pregled smo si sestavili po uradnih virih nastopna poglavja ter tista tu podamo.

A. Javnih ljudskih šol je bilo v 68. šolskih okrajih 910 z 3252 razredi s paralelkami vred. Učit. oseb je na teh šolah poučevalo 3564 in sicer 1753 moških schullehrer Steiermarks steje 141 udov.

ter 1811 ženskih pa 303 učiteljice ženskih ročnih del. — Na slovenskem Štajerju štejejo največ učit. osebja okraji: Maribor okolica (168), Ptuj okol. (110) in Celje okol. (109).

B. Javne meščanske šole. Teh je 27 z 146 razredi s par. vred in sicer 11 za dečke, 26 pa za deklice. Poučujo se na teh šolah zavsem 228 uč. moči in sicer 71 moških mešč. učiteljev (12 ravnateljev, 10 začasnih vodij), 61 ženskih mešč. učiteljic (1 ravnateljica), 36 ljudskih učiteljev (6 med temi z izpitom za mešč. šole), 22 lj. učiteljic (6 med temi z izpitom za mešč. šole) ter 21 učiteljic za ročna dela. Mimo teh je še zaposlenih 5 pomožnih učiteljev ter 12 pom. učiteljic.

C. Deških deželnih meščanskih šol je pet (Celje, Hartberg, Judenburg, Radgona in Voitsberg). Te šole imajo 16 razredov, 5 ravnateljev, 14 strokovnih učiteljev, 3 suplente in 8 pomožnih učiteljev.

D. Učiteljska organizacija. I. Štajerski »Lehrerbund« steje 2833 članov. Izmed teh jih pripada učit. združbi »Verband der deutschen Lehrer und Lehrerinnen in Steiermark« 2267 in »Zvezi slovenskih učiteljev in učiteljic na Štajerskem« 566.

II. »Verband der Bürger-
III. »Verband der Arbeitslehrerinnen in Steiermark« steje 230 udov.

IV. »Politischer Verein der deutschen Lehrer in Steiermark« ima 748 članov.

V. Društvo »Selbsthilfe der Lehrer Steiermarks« ima 815 članov.

VI. »Permanente Lehrmittel-Ausstellung« opravlja komitè 34 udov.

Štajerska steje 25 okrajnih šolskih nadzornikov. Od teh jih pripada slovenskemu delu dežele 7 in sicer 5 za slovenske lj. šole ter dva za »nemške«.

Tržaške vesti.

—t— **Šolska predstava ženske podružnice CMD. v Trstu,** ki bi se bila morala vršiti dne 1. aprila t. l. in je bila odpovedana, se bo vršila v nedeljo, dne 29. aprila t. l. Vstopnice in sedeži, ki so bili kupljeni za prvo prireditev, so veljavni za ta dan.

Iz Dalmacije.

—d— **Za deželnega šolskega nadzornika v Dalmaciji** je imenovan gimnazijski ravnatelj v Dubrovniku dr. Josip Posedel.

Splošni vestnik.

Novi vojni minister. Vojni minister Krobatin je odstopil in na njegovo mesto je imenoval cesar generala pehote Stöger-Steiner von Steinstätten. Novi vojni minister je bil rojen leta 1861 v Perneggu na Štajerskem. Ko je izbruhnila sedanja vojna, je bil poveljnik 4. — brnske divizije —, s katero je odšel na severno bojišče. Po izbruhu vojne je prevzel Stöger-Steiner poveljstvo nekega armadnega zbora ob Soči. Za časa svojega delovanja v goriško-gorenjskem kotlu je stekel mnogo zasluga za interese tamkajšnjega prebivalstva, ki mu je izrazilo opetovano svojo zahvalo. Občina Bohinjska Bistrica ga je imenovala za častnega občana.

Vojaščine oproščeni učitelji. V zadevi oglasitve vojaščine oproščenih učiteljev izda štajerski deželni šolski svet prihodnje dni posebna navodila. Šolske oblasti naj bi skrbele za to, da ostanejo na vseh deških in mešanih šolah za višja šolska leta moške učne moči, ker je le tem mogoče pri sedanjih jako posurovelih mladini vzdržati potrebno disciplino. Dobro in potrebno bi bilo, da stori vodstvo organizacije tozadevno primerne korake.

Vojaški domovi in slovenski vojaki. Slovenski odbor za vojaške domove poroča: Vsi darovi za vojaške domove naj se pošiljajo izključno le slovenskemu odboru za vojaške domove, katerega delavni odbor posluje v deželnem dvorcu. Ta odbor porazdeljuje potom centralnega odbora na Dunaju vse darove posameznim oddelkom, pri katerih se nahajajo Slovenci do prvih strelskih jarkov v fronti. Ako se pošiljajo knjige ali druge potreščine

naravnost na oddelke, se zgodi, da marsikateri oddelek ne dobi ničesar, ker le centrala izve, kako so narodnosti porazdeljene. Ker so pri posameznih oddelkih pomešane vse narodnosti, so slovenski vojaki žalostni, ako drugi dobe, oni pa ne. Centrala ima zapisnik vseh oddelkov, kjer se nahajajo Slovenci, in skrbi, da se sorazmerno vse porazdeli. Centrala se obrača do nas z nujno prošnjo, da takoj darujemo čim več slovenskih knjig, ker nima sedaj niti ene slovenske knjige več, do nje pa prihajajo prošnje slovenskih vojakov. Darujejo se naj tudi slike. Izstrižejo se naj ilustracije iz starih listov, fotografije domačih krajev, zabavne slike, sploh vse se naj pošlje, kar more našim vojakom v fronti narediti kako veselje in ga spomniti, da domovina misli nanj in da so njegovi rojaki s srcem pri njem. Prosi se za denarne prispevke, da se potrebno nabavi.

Italijanske šole za begunce v Mariboru in Gradcu. Italijanski begunci imajo v Gradcu, v Mariboru, v Celju, v Vagni itd. šole z italijanskim učnim jezikom. Za stotine slovenskih otrok v Mariboru in v Gradcu pa dosedaj še ni ustanovljenja niti ena šola s slovenskim učnim jezikom. Naj se poskrbi tudi za te ubožce, da dobivajo pouk v materinskem jeziku.

Zbirka za vojni kotiček. Šolske oblasti so tudi naročile učiteljstvu, da naj zbira pripravne predmete iz sedanje vojne v spomin na svetovno vojsko in za podatke k zgodovinskemu pouku. Take predmete prinese pogostoma vojaki, ki pridejo z bojišča na dopust n. pr. kosce šrapnelov, granat i. t. d. Za zbirko pripravne so tudi slike slavni vojskovodij in odličnih junakov. Dobimo jih lahko na razglednicah in iz ilustrovanih listov. Junaki domače šolske občine naj se vpišejo tudi v šolsko kroniko, ako so obiskovali domačo šolo. Vpišejo naj se pa tudi vsi tisti bivši učenci, ki so dali na bojišču življenje za domovino! Tudi v letnem poročilu, ako ga šola izdaja, se lahko objavijo s kratkim životopisom.

Novo imenovanje obeh državnih polovč. V smislu sporočil obeh ministrskih predsednikov se imenujejo kronovine toštarske polovice oficialno »Avstrija« ali »Avstrijske dežele«, onostranske pa »Dežele ogrske svete krone«.

Vsprejem v c. in kr. mornariško akademijo. S pričetkom šolskega leta 1917-18 se bo sprejelo v c. in kr. mornariško akademijo okoli 70 gojencev deloma brezplačno deloma proti plačilu letnega pavšala 1600 K oziroma polovice pavšala v znesku 800 K. Popolnoma oziroma na pol prostih državnih gojenjskih mest je 30, od ostalih 40 mest je pa nekaj ustanovnih, tako n. pr. eno popolnoma prosto, eno pa polprosto od deželnega odbora kranjskega. Splošni pogoji za sprejem v I. letnik c. in kr. mornariške akademije so: 1. avstrijsko, oziroma ogrsko državljanstvo ali bosansko-hercegovinsko deželanstvo; 2. telesna sposobnost za mornariško vžgojo in tudi za bodočo vojno službo na morju; to sposobnost je dokazati po »Predpisu za zdravniško preiskavo pomorskih aspirantov in prosilcev za vzprejem kot gojenec c. in kr. mornariške akademije«; 3. zadovoljivo нравno vedenje; 4. izpolnjeno 14. in neprekorajeno 16. leto življenja; 5. dosedanje šolanje, dovršeno z najmanj zadovoljivim (dobrim) uspehom in sicer: štirje nižji razredi kake javne tuzejske srednje šole ali ravno toliko letnikov vojaške nižje reake, z nadaljnim pogojem, da je prosilec dobil v matematiki najmanj red »dobro«. (Tiskane popolne pogoje za vsprejem je dobiti pri tvrdki L. W. Seidl & Sohn na Dunaju). Do državnih prostih oziroma polprostih mest imajo pravico sinovi častnikov, vojaških, dvornih ali civilnih državnih uradnikov; do kranjskih deželnih ustanov pa sinovi nepremožnih slojev prebivalstva vojvodine Kranjske. — Prošnje za vsprejem je vlagati na c. in kr. vojno ministrstvo, mornariški odtok, Dunaj, in sicer od državnih uslužbencev potom predpostavljene jim oblasti in vojaškega krajnega poveljstva, od privatnih oseb pa potom najbližjega štacijskega ali okrajnega dopolnilnega poveljstva. Prošnje za kranjsko deželno ustanovo se vložijo lahko tudi pri deželnem odboru v Ljubljani. — Prošnje morajo dospeti najkasneje do 30. junija v vojno ministrstvo, mornariški odtok, na Dunaju III. Prošnji je priložiti: 1. krstni list; 2. domovinski list (prosilcev); 3. izpričevalo vojaškega zdravnika; 4. izpričevalo o cepljenju koz, če cepljenje ni potrjeno v zdravniškem izpričevalu; 5. vsa izpričevala srednje šole; 6. izpričevalo o premoženju, potrjeno od županstva in župnega urada. Prošnje je kolkovati s kolegom za 2 K, vsako še nekolkovano prilogo pa s kolegom za 50 h. Prošnje smejo vložiti samo stariši (oče, če njega ni, mati ali varh).

Koliko časa potrebuje strel od goriške fronte, da ga slišimo v Ljubljani. Ako opazujemo vžgani možnar od bližine zapazimo najprej ogenj, ki švigne iz žrela in čez nekaj časa slišimo še le pok. Izračunali so, da glas preleti 333 m v eni sekundi. Zračna črta od Gorice do Ljubljane znaša približno 72 km. Tam zapaljeni top slišimo tedaj v Ljubljani še le v 3½ minutah, ako računimo 72.000 : 333 = 210' ali 3' in 36". Zračna črta od Gorice do Zagreba pa znaša približno 180 km. Iz časnikov smo zvedeli, da slišijo večkrat tudi v Zagreb grom topov; dotja pa potrebuje glas 180.000 : 333 = 540; ali 9 minut.

V tehten premisek našim Slomškarijem. Tirolska dežela slovi v širni Avstriji po svojih izbornih strelcih in svojih posebnih šolskih postavah. V tej deželi je učitelj ob enem organist in sicer »moraš biti organist«, ali pa obratno. In kakor posledica tej posebnosti je sledeči ukaz: »Št. 493. Gospodu I. S. učitelju v R. Pozivljani Vas, da morate vsako jutro, če se pripravlja k slani, zvoniti ob 3. uri »slano«, in to zaradi tega, da opozorite posestnike, ki morajo zakuriti pripravljeno slamo, da preprečijo z dimom slano, in da se slednjič ne bodo mogli izgovarjati, da je mežnar zaspal. Odgovorni ste zato, če pozabite zvoniti«. — Pripominjamo, da ima ta ubogi trpin učitelj mežnar letne odškodnine za svojo mežnarsko službo ravno 60 K — ali mesečno 5 K.

Francosko učiteljstvo v vojni. Francoskih učiteljev je bilo vpoklicanih 30.000. Od teh jih je padlo 2000, 6000 je ranjenih in 6000 vjetih.

Razgled.

O razširjenosti škodljivega berila za mladino tako zvano »Schundliteratur« poroča Osterreichische Rundschau sledeče: Nemški narod izda na leto 50 milijonov mark za to. Mojster takih spisov Friderik Dey, ki živi v New-Yorku je postal že milijonar. Vsak teden zmaže kako Nick-Carter povest, ki obsega približno 30.000 besed; za vsako besedo dobi 25 fenigov, tedaj zasluži ta junak v tednu 7500 mark. Bil je pa že tako plodovit, da je skrpal tri novele v tednu, poprečno je napisal 10.000 besed na dan. Velikanski dobiček imajo tudi založniki. Tako zasluži neki založnik v Berlinu 2½ milijona mark na leto.

Da se ta epidemija vsaj nekoliko omeji, je ustanovil dunajski »Volksbildungsverein« poseben odtok za pregledovanje mladinskih spisov, ki izdaja tudi katalog, v katerem so navedene za mladino pripravljive povesti. Omenjeno društvo pošilja tak katalog tudi brezplačno. Naslov se glasi »Volksbildungs-Verein, Wien I, Spiegelgasse 19«.

Osterreichische Rundschau je l. 1909 objavila jako zanimiv članek iz peresa profesorja dr. Ludovika Gurlitta, ki se glasi: »Was sollen unsere Kinder lesen?« Tu ocenjuje pravljice, povesti, životopise, zgodovinske in domoznanske knjizice. V spomin nam kliče tudi Herderjev izrek: »Ein Buch hat oft auf eine ganze Lebenszeit einen Menschen gebildet oder verdorben!« Pri izbiri prevodov moramo biti torej jako oprezní.

Dejanje govore. Prvo dejanje. Dunajsko društvo za priredbo dirk je darovalo za vojake, ki so oslepeli v vojni 10.000 kronc in za napravo umetnih udov pohabljenim vojakom 10.000 kronc. Ta umazanost silno bogatega društva je vzbudila opravičeno nevoljo in je bila ostro kritikovana. V tesni zvezi s tem društvom je dunajski yockey-klub, ki je središče visoke aristokracije in drugih dunajskih mogočnikov. To društvo je pri dirkah leta 1910. zaslužio več kakor milijon kron čistega dobička, a je odbilo prošnjo za kako podporo oslepelim in pohabljenim vojakom. Prvi aristokrati, mogočniki in milijonarji so tako prošnjo odbili, češ, da njih društvo že tako podpira gotov zavod. V resnici pa društvo in njegovi člani prav nič ne dajo, nego odštejejo samo 100.000 kronc za vojnoprekrbne namene, ker jih morajo odšteti, saj so jih pobrali od dirke obiskujočega občinstva potom posebne doklade. Yockey-klub je moral oddati to od občinstva darovano vsoto, saj bi bil sicer storil čisto navadno poneverjenje. Pač pa ima ta klub kuharja, ki mu plačuje na leto 24.000 kronc.

Drugo dejanje.

Češki listi poročajo po »Spravnem Obzoru«, da je znana »praška železarska družba«, katere predsednik je vsemočno nemški radikalec in velepatritotični (v besedah) finančni magnat Kestranek vložila pritožbo proti sklepom 3 čeških okrajnih zastopov, v katerih ozemlju ima